

BARNNS SPRÅKLIGA UTVECKLING 1: SPRÅK SOM FORM, INTERAKTIVT MEDEL OCH MEDIERANDE REDSKAP, 12 HP

Termin: HT 2018

Kurskod: 970G40

Kursansvarig: Anna Martín-Bylund

FÖRSKOLLÄRARPROGRAMMET VID LINKÖPINGS UNIVERSITET,
CAMPUS NORRKÖPING

Version: 2018-06-29

HEJ OCH VÄLKOMMEN TILL KURSEN *BARNNS SPRÅKLIGA UTVECKLING 1, SPRÅK SOM FORM, INTERAKTIVT MEDEL OCH MEDIERANDE REDSKAP.*

I studiehandledningen presenteras kursens innehåll, upplägg och arbetsformer. Studiehandledningen är tänkt att tillsammans med kursplan och schema utgöra grunden för din planering och genomförandet av arbetet i kursen.

Mål

Kursens mål är det som är utgångspunkt för allt arbete i kursen. Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för hur språk, språklig kompetens och språkutveckling kan förstås och beskrivas på olika sätt
- redogöra för vad som menas med språklig medvetenhet och diskutera dess betydelse
- beskriva och resonera kring förskollärares roll och den pedagogiska miljöns betydelse för barns språkutveckling samt för förskolans uppdrag att möta alla barn
- relatera olika aspekter av samspel till barns språkliga utveckling
- redogöra för hur barn kan bli tvåspråkiga
- diskutera enspråkighet respektive flerspråkighet i relation till förskolans språkliga praktiker
- diskutera hur olika faktorer (t ex ålder, genus, etnicitet och klass) påverkar förutsättningarna för barns språkliga utveckling samt hur olika faktorer samverkar med varandra
- diskutera och exemplifiera hur olika estetiska uttryckssätt och digital media kan stödja och stimulera barns olika kommunikativa förmågor
- beskriva och exemplifiera hur bokpraktik kan fungera språkutvecklande i förskolan

Kursens innehåll

I kursen studeras barns språkliga utveckling utifrån olika teoretiska perspektiv och i relation till förskolans verksamhet, mål och styrdokument. Ett centralt innehåll i kursen är hur barn utvecklar samtalsfärdigheter, ordförråd och språklig medvetenhet i såväl enspråkiga som flerspråkiga miljöer och hur dessa bidrar till grundläggande läs- och skrivfärdigheter. Barns språkliga utveckling diskuteras och problematiseras utifrån ett intersektionellt synsätt som innebär att man tar hänsyn till genus, klass, etnicitet, såväl som ålder. Genom litteraturstudier, föreläsningar och seminarier får du möjlighet att fördjupa dig i olika perspektiv och olika vägar till språkutvecklande och språkstimulerande arbetssätt i förskolan. I kursen ges exempel på en mångfald didaktiska kunskapsformer med språket som navet för reflektion och lärande. Den pedagogiska miljön och aktuella styrdokument granskas och språkstimulerande arbetsformer och arbetssätt problematiseras.

Lärare i kursen

Anna Martín-Bylund, *kursansvarig*, anna.bylund@liu.se

Kirsten Stoewer, kirsten.stoewer@liu.se

Emilia Zotevska, emilia.zotevska@liu.se

Tünde Puskás, tunde.puskas@liu.se

Ulla-Britt Persson, ulla-britt.persson@liu.se

Cecilia Axell, cecilia.axell@liu.se

Christina Samuelsson, christina.samuelsson@liu.se

Linnéa Stenliden, linnea.stenliden@liu.se

Britt Westanmo, britt.westanmo@liu.se

Grupper

I kursen arbetar vi i grupper. Dels har vi seminarier tillsammans i större seminariegrupper. Studenterna genomför också den examinerande uppgiften Didaktiskt moment - muntlig redovisning (MRE3) tillsammans i mindre arbetsgrupper. I arbetet med och processandet av den individuella skrivuppgiften (SRE4) ska den mindre arbetsgruppen fungera som ett bollplank. Grupparbetet är tänkt att vara ett stöd för det individuella lärandet genom samtal, reflektion och diskussioner. Grupparbetet ger också erfarenheter av att samarbeta inför kommande professionsutövning. Varje seminariegrupp har en kurslärare som följer gruppen genom kursen.

Grupp A – Kirsten Stoewer

Grupp B – Anna Martín-Bylund

Grupp C – Emilia Zotevska

Grupp D – Anna Martín-Bylund

Grupp E – Kirsten Stoewer

Grupp F – Emilia Zotevska

LISAM

I kursen använder vi LISAM. Detta innebär att all information som rör kursen, förändringar med mera finns här. För att få del av aktuell information är det viktigt att du med jämna mellanrum loggar in på LISAM. Vid frågor om kursen är det i första hand via LISAM (funktionen nyhetsfeed) dessa ska ställas.

Kursmoment

Här följer en översikt och beskrivning av kursens olika schemalagda moment. För schema, var vänlig se Time Edit.

Föreläsningar och introduktioner

Föreläsningarna och introduktionernas innehåll är tänkt att ge stöd till det egna arbetet och inför examinationer.

Föreläsningar i kursen:

Kursintroduktion (Anna Martín-Bylund)

Kursintroduktionen avser att belysa kursens innehåll, arbetsformer och examinationer, samt behandla frågor som aktualiserats av studenten under den egna genomgången av kursplan, studiehandledning och schema.

Barns språkutveckling på ett och flera språk (Polly Björk-Willén)

Föreläsningen handlar om barns tidiga språkutveckling och har som mål att lägga grunden för de kommande föreläsningarna.

Grundläggande grammatik (Ulla-Britt Persson)

Föreläsningen behandlar grundläggande grammatik i syfte att underlätta för studenterna att tillgodogöra sig kursens innehåll. Den går bland annat igenom ordklasser, ordbildning, ordböjning, satsdelar och språkljud.

Språk som form (Tünde Puskás)

Föreläsningen tar upp olika aspekter av språk som form eller system med relevans för förskolläraryrket. Den behandlar bland annat grundläggande språkvetenskaplig terminologi, språklig medvetenhet och språkutveckling kopplat till stadier/ålder. Föreläsningen tar också upp två- och flerspråkig utveckling samt begreppen modersmål, första-

och andraspråk.

Språkstörning hos barn (Christina Samuelsson)

Föreläsningen handlar om tal- och språkstörningar hos barn, hur de definieras, hur man upptäcker dem och vad man bör vara observant på. Vi kommer även in på deras behandling och förskolans roll i samband med såväl identifiering som behandling.

Förskolebarns olika förutsättningar utifrån ett klass- och etnicitetsperspektiv (Tünde Puskás)

Föreläsningen fokuserar på familjens och förskollärares roll samt den pedagogiska miljöns betydelse för barns språkutveckling. Med utgångspunkt i förskolans uppdrag att möta alla barn presenteras hur olika faktorer som ålder, genus, etnicitet och klass samverkar med varandra samt påverkar förutsättningarna för barns språkliga utveckling.

Rör(l)ighet, expertis, kreativitet och nyskapande – om ett ”mindre” arbete med språk (Anna Martín-Bylund)

En förståelse för hur människors rörlighet och världens rörighet utmanar fastlåsta kategorier, invanda mönster och föreställningar är en viktig pusselbit i arbetet med förskolans språkliga uppdrag. Utifrån konkreta forskningsexempel diskuteras olika möjligheter med språk och flera språk i vardagliga situationer. Föreläsningen är tänkt att tjäna som inspiration i arbetet med den språkliga mångfald och den språkliga dynamik som ryms och skapas i förskolan och olika möjliga professionella förhållningssätt diskuteras. OBS! Läs igenom inför denna föreläsning:

Martín-Bylund, A. (2018) "Andraspråk och andra språk i förskolan". I Polly Björk-Willén (red.) *Svenska som andraspråk i förskolan*. Stockholm: Natur och Kultur. Kap. 7, s. 122-141.

Martín-Bylund (2017) The matter of silence in early childhood bilingual education. *Educational Philosophy and Theory*.

Språkmedvetet arbete i praktiken (Britt Westanmo)

Hur kan man arbeta på ett språkmedvetet sätt i förskolans verksamhet? En praktikinära föreläsning med många exempel på hur barns delaktighet och vuxnas förhållningssätt kan utveckla barnens språkande. Föreläsningen lägger särskild tonvikt vid hur man kan arbeta i en verksamhet där många språk finns representerade.

Barnböcker och begreppsutveckling (Cecilia Axell) Denna föreläsning hör ihop med workshopen om bokpraktik.

Visualisering och barns kommunikativa förmågor (Linnéa Stenliden)

Vid föreläsningen lyfts vikten av estetiska läsprocesser i förskolan fram, där man kan se en förändring från att musik, bild, dans och drama tidigare främst använts som medel att lära annat men alltmer blir ett mål i sig i barnens lärande. Föreläsningen lägger ett särskilt fokus på visualiseringar, bilder och digital teknik med även andra estetiska och kommunikativa aspekter berörs.

Inför inlämning av SRE4 (Anna Martín-Bylund)

Information och frågestund inför inlämning av den examinerande uppgiften SRE4 (Jag själv som språkande människa, 4 hp). Anna svarar på frågor i relation till uppgiftens utformning, kursens litteratur och målen för uppgiften.

Obligatoriska litteraturseminarier (MRE4) 0 hp, D

Syftet med litteraturseminarierna är att du som student ska få möjlighet att diskutera och fördjupa dig i litteraturen och olika teoretiska perspektiv på barns språkliga utveckling. Det förutsätter att du förbereder dig inför seminarierna genom att läsa angivna texter för att kunna reflektera över deras innehåll och belysa centrala begrepp. Vid läsningen av litteraturen ska seminariets tema vara vägledande, d.v.s. du ska särskilt fokusera på vad texterna säger om just detta. Vid

seminarierna ska du delta aktivt i diskussionen och kunna formulera dina reflektioner med utgångspunkt i litteraturen. Inför varje seminarium skriver du anteckningar utifrån läsningen av litteraturen. Anteckningarna tar du med till seminariet och de ska fungera som underlag för diskussionerna med övriga seminariedeltagare. Du förväntas också ha med dig seminarielitteraturen till seminariet.

Litteraturseminarier i kursen är:

Litteraturseminarium 1: Barn utvecklar sitt/sina språk

Hur går barns språkutveckling till? Vi jobbar tillsammans i en workshop med utgångspunkt i instuderingsfrågor till litteraturen.

Litteratur:

Skolverket (2013). Kap. 5.

Svensson, A-K. (2009). Kap. 1 och 3.

Litteraturseminarium 2: Fördjupning av seminarium 1 – språk och språkutveckling

Vid detta seminarium fördjupar vi diskussionen från seminarium 1 och diskuterar hur språk, språklig kompetens, språklig medvetenhet och barns språkutveckling kan förstås och beskrivas på olika sätt.

Litteratur:

Bruce, B., Ivarsson, U., Svensson, A. & Sventelius, E. (2016). Kap. 1-3.

Svensson, A-K. (2009). Kap. 1-4.

Litteraturseminarium 3: Flerspråkighet

Detta seminarium handlar om flerspråkighet och barns utveckling av flera språk och vi sätter detta i relation till förskolans språkliga praktiker.

Litteratur:

Björk-Willén, P., Gruber, S. & Puskás, T. (red.) (2013). Kap. 3-5.

Kultti, A. (2014).

Riddersporre B. och Bruce B. (red). (2014). Kap. 3.

Skolverket (2013).

Litteraturseminarium 4: Språk i praktiken

Vid detta seminarium relaterar vi olika aspekter av samspel till barns språkliga utveckling. Vi diskuterar också förskollärares roll och den pedagogiska miljöns betydelse för barns språkutveckling.

Litteratur:

Bruce, B., Ivarsson, U., Svensson, A. & Sventelius, E. (2016). Kap. 4. 6

Gjems, L. (2011a). Kap. 3.

Gjems, L. (2011b).

Riddersporre B. och Bruce B. (red). (2014). Kap. 1,2,9,12.

Litteraturseminarium 5: Intersektionellt perspektiv på barns språkutveckling

Detta seminarium handlar om hur olika faktorer som ålder, genus, etnicitet och klass påverkar förutsättningarna för barns språkliga utveckling.

Litteratur: Eidevald, C. (2009). Sid. 145-161.

Hoff, E. (2006).

Då seminarierna är obligatoriska förväntas studenten ta igen missat seminarium. Information om hur missat seminarium kan tas igen kommer att läggas upp på LISAM.

Boktipset – workshop om bokpraktik

Syftet med detta tillfälle är att dela med oss av våra erfarenheter kring barnböcker. Vi ska öva på att kritiskt granska barnlitteratur för att kunna välja böcker i förhållande till olika syften i förskolans verksamhet. Vi kommer att analysera och diskutera bilderböcker som förmedlare av berättelser, tankar och idéer. Till detta tillfälle ska du ta med dig en barnbok som du har läst. Det ska vara en bok som du tycker är bra eller en bok som du tycker är mindre bra/dålig. Du ska kunna motivera varför du tycker som du gör. Inför detta tillfälle anmäler du ditt deltagande på LISAM.

Använd följande frågor för att förbereda dig:

Vad berättas i boken? Redogör kort för handlingen (fabeln). Lyft fram vilket eller vilka problem (konflikter/motsättningar) som boken tar upp. Fundera över de viktigaste personerna/figurerna i boken och deras egenskaper. Vilket anser du vara bokens budskap och varför? Hur kommer det fram?

För vem?

Fundera kring vilken målgrupp boken kan tänkas ha. Motivera varför! **Hur** berättas det? (Träna på att läsa upp något ur boken!) Vem berättar? I vilken ordning berättas saker? Hur är texten skriven? Fundera över ordval och eventuell meningsbyggnad. Hur ser själva texten ut (texten som bild)? Hur är rytmen i texten? Finns det rim? Vad berättas genom bilderna i boken? På vilka sätt samspelar (eller inte) bilderna i boken med den skrivna berättelsen?

Varför?

Vad tänker ni om författarens syfte med boken? När är boken skriven? Speglar den samtiden på något sätt tycker ni?

Omdöme

Vad tycker du om boken? När (om) skulle du kunna använda den i ert

arbete och vilket syfte? Fundera också på om och på vilka sätt boken bekräftar och/eller utmanar olika föreställningar kring klass, genus, ålder och etnicitet.

Litteratur: Riddersporre B. och Bruce B. (red). (2014). Kap. 6-8.

Boksamtal/bokcirkel

Att du som student själv utvecklar ditt eget språk genom att bland annat läsa skönlitteratur, är en viktig grund för att du som förskollärare ska kunna stödja barns språkutveckling. Under kursens gång ska du därför läsa en skönlitterär bok du själv valt, vilken senare diskuteras i ett boksamtal. Vid detta tillfälle träffas medlemmarna i seminariegruppen för att samtala om och reflektera över upplevelsen vid läsningen och om böckernas innehåll. Detta boksamtal är studentdrivet. Du förbereder dig genom att fundera över följande frågor:

- Vad tyckte jag om i boken?
- Vad tyckte jag inte om i boken?
- Fanns det något som jag inte förstod i boken? Du tar med dig boken till boksamtalet, och samtalet genomförs i mindre grupper (ca 4-5 studenter i varje grupp). I samtalet berättar varje deltagare om sin bok och läsupplevelse med utgångspunkt i frågorna ovan.

Litteratur: Egenvald skönlitterär bok.

Examinationer

Här följer en översikt och beskrivning av kursens olika examinationer.

Examination: Salstentamen (SRE3), 5 hp, UG

På salstentan den 17/9 kl 8-12 ska du visa att du förstår och kan använda kursens centrala begreppsapparat. Du kommer att få i uppdrag att definiera olika begrepp och visa på förståelse för begreppen i

förhållande till varandra och i olika sammanhang.

Relaterade kursmål:

- redogöra för hur språk, språklig kompetens och språkutveckling kan förstås och beskrivas på olika sätt
- redogöra för vad som menas med språklig medvetenhet och diskutera dess betydelse
- relatera olika aspekter av samspel till barns språkliga utveckling - redogöra för hur barn kan bli tvåspråkiga

Bedömning: På salstentan ges betyget U-G

- För att erhålla betyget G på tentan ska svaren uppfylla följande kriterier:
- Svaret är läsbart och håller god språklig standard.
- Svaret visar på en förståelse för begreppet(n)s betydelse och användning som går djupare än en allmän uppfattning av dess innebörd.
- Svaret visar, i de fall det är nödvändigt, på avgränsning till närliggande begrepp samt på hur olika begrepp förhåller sig till varandra.
- Svaren relaterar till de aktuella kursmålen.

Vid underkänd tentamen måste studenten skriva en ny tentamen. Det är inte möjligt för studenter som redan fått ett godkänt betyg att göra en omexamination. Omexaminationsdatum 1: 14/11 kl 14-18

Examination: MRE1, Didaktiskt moment – muntlig redovisning i grupp, 3 hp, U-G

Syftet med detta moment är att ni tillsammans i den lilla arbetsgruppen ska fundera på hur ni i förskolan kan arbeta språkstimulerande med böcker, estetiska uttryckssätt och digital media. Det är ett praktiskt-teoretiskt moment såtillvida att ni ska begrunda hur de kunskaper ni förvärvat i den här kursen kan komma att fungera i ert kommande praktiska och vardagliga arbete med barn på en förskola. När ni förbereder uppgiften kan ni med fördel använda er av olika erfarenheter ni har gjort under tidigare VFU-perioder men observera att ni inte ska göra en presentation av hur förskolor vanligtvis arbetar med böcker, estetiska uttryckssätt och digital media. Er uppgift är att vara kreativa och fundera på hur ni, i den bästa av världar, som förskollärare skulle kunna arbeta med detta på sätt som också gör att det språkstimulerande arbetet integreras med övrig verksamhet. Försök att vidga era vyer.

OBS! Arbetsgruppen ansvarar själv för planering och genomförande av arbetet. Ett tips är att ni redan tidigt i kursen planerar in träffar och bestämmer vad ni ska göra på och inför varje träff.

Den muntliga redovisningen ska innehålla följande:

- . 1) Kort redogörelse för ett tänkt arbetssätt inklusive syfte. Motivera ert val.
- . 2) Analys av hur arbetssättet fungerar språkstimulerande. Här måste ni vara detaljerade. Att beskriva att ett arbetssätt t ex öppnar upp för samtal är bra men inte tillräckligt. Ni måste också beskriva hur/på vilka sätt ett sådant samtal kan fungera språkstimulerande och vad det är mer specifikt i språket som ni tänker kan komma att utvecklas med hjälp av detta. Ni måste visa hur ni kan vara professionella i planering och genomförande. Förankring i

kurslitteraturen är ett krav här. Ni får även använda annan litteratur som ni själva hittar.

- 3) Kort sammanfattning/avrundning inklusive någon diskussionsfråga till gruppen.

Relaterade kursmål:

- beskriva och exemplifiera hur bokpraktik kan initiera olika språkliga praktiker eller språkligt samspel i förskolan
- redogöra för hur olika estetiska uttryckssätt och digital media kan stödja barns kommunikativa förmåga samt förbereda för läs- och skrivinlärning

Varje grupp har ca 10 minuter till presentation plus ca 5 minuters diskussion.

Bedömning: På uppgiften ges betyget U-G För betyget G krävs

- att instruktionerna(sepunkt1-3ovan)för uppgiften är följda och att utförandet möter de aktuella kursmålen
- att redovisningen är väl förberedd och åhöraranpassad
- att alla gruppmedlemmar deltar aktivt
- inlämnat skriftligt underlag(se nedan).

Varje arbetsgrupp ska lämna in ett skriftligt underlag (max 1 sida) kring de arbetssätt som ni redovisade. Texten ska innehålla följande:

- Kort beskrivning inklusive syfte med förankring i läroplanen (Varför detta arbetssätt?)
- Kortbeskrivning av vem som har gjort vad i gruppens förberedande arbete.

- Referenser till litteratur som ni använt.

Underlaget lämnas in i samband med seminariet till seminarieledaren.

Examination: SRE4, Individuell skrivuppgift, Jag själv som språkande människa, 4 hp, U-VG

Syftet med den individuella skrivuppgiften är att du ska reflektera kring dig själv som språkande människa och sätta dina olika språkliga erfarenheter i relation till ditt framtida uppdrag som förskollärare. För att kunna arbeta språkstimulerande med barn i förskolan är det av största vikt att som pedagog reflektera kring sina egna styrkor och svagheter. Det är också viktigt att träna på att tänka kreativt kring språk och se både utmaningar och möjligheter som en del av det professionella uppdraget. Det är ingen självklarhet att den bästa språkpedagogen är den som aldrig har mött några språkliga utmaningar. Den bästa språkpedagogen är den som aldrig upphör att utvecklas och att utmana sig själv.

Texten ska följa dig som ett levande dokument genom hela kursen. Att det är ett levande dokument betyder att du kommer att skriva och skriva om din text flera gånger. Det är en träning i processkrivande och också ett sätt att utveckla sig själv som språkare.

För att jobba med skrivuppgiften träffas arbetsgruppen minst två gånger. Dessa studentdrivna gruppträffar är markerade i schemat under vissa dagar för att ni ska se när det tidsmässigt är lämpligt att genomföra dem, men ni ansvarar själva för att planera definitiva tider för träffar och för att boka lokaler.

Relaterade kursmål

- beskriva och resonera kring förskollärares roll och den pedagogiska miljöns betydelse för barns språkutveckling samt för förskolans uppdrag

att möta alla barn

-diskutera enspråkighet respektive flerspråkighet i relation till förskolans språkliga praktiker

-diskutera hur olika faktorer (tex ålder, genus, etnicitet och klass) påverkar förutsättningarna för barns språkliga utveckling samt hur olika faktorer samverkar med varandra

Version 1

Du börjar med att skriva en första version, ett så kallat utkast. Detta första utkast ska vara en personligt hållen text där du reflekterar kring dig själv som en språkande människa. Vilken roll har språk i ditt liv? Fundera kring dina erfarenheter av samtal, böcker och annat skriftspråk/läsning, flerspråkighet och/eller andra språk än ditt/dina modersmål. Fundera också kring dina erfarenheter av att språka med barn. Vilka är dina språkliga styrkor? Har du några svagheter? Vad skulle du vilja utveckla? Du skriver fritt utifrån dig själv och det finns i det här läget inga krav på att texten ska vara förankrad i någon litteratur. Men du måste skriva en löpande text (ej i punktform) som omfattar ca 380-400 ord, Times new roman. Du ska ta med dig texten till gruppträff 1 (se nedan).

Gruppträff 1 (studentdrivet)

Inför gruppträffen ska varje gruppmedlem ha skrivit ett första utkast till skrivuppgiften (SRE4), se ovan. Syftet med den här första träffen är att ni ska dela med er av era personliga erfarenheter av språk samt diskutera potentialen i dessa erfarenheter och hur de skulle kunna vara värdefulla på olika sätt i er kommande yrkesroll. Förslag på tillvägagångssätt: Var och en läser upp sin text för de andra i gruppen. Efter varje text ges utrymme för de som lyssnat att ställa frågor och för en kortare diskussion. Förutom att fokusera på potentialen i olika erfarenheter (se syfte) kan ni i diskussionen också ta upp huruvida texten ger svar på de frågor som finns med i instruktionen till uppgiften (version 1).

Version 2

Du ska nu göra en första bearbetning av ditt ursprungliga utkast (version 1). Den personligt hållna reflektionstexten ska nu utvecklas med hjälp av det kursinnehåll du hittills tagit del av och arbetat med. Du ska fortfarande reflektera kring dig själv som en språkande människa men när du gör detta ska du göra relevanta kopplingar till din framtida roll som förskollärare. Förankringen i kurslitteraturen är central. Tänk på dig själv och dina erfarenheter och på de möjligheter och utmaningar som finns hos dig i förhållande till förskollärarprofessionen. Balansen mellan personliga erfarenheter och förankring i litteraturen är inte helt lätt att åstadkomma. Det får inte "tippa över" åt något håll utan båda måste finnas med och vävas samman. Balansen kan uppnås på olika sätt.

Här ges ett par exempel på olika sätt att jobba som självklart bör kombineras.

-Du kan till exempel börja i ett minne från när du var liten: "Jag minns att jag ofta satt tyst när vuxna pratade. Det var självklart och ingen ifrågasatte det. Ingen tilltalade mig och jag gjorde heller inga försök att komma in i eller ens förstå vad de pratade om. Jag var nog ganska blyg också så på sätt och vis var det väl lite skönt. Men mest var det tråkigt och det kändes som att det inte spelade så stor roll att jag var där" Utifrån minnet kan du sedan göra kopplingar till litteraturen. "Jag tycker att det är intressant att tänka kring den här erfarenheten i relation till det som Fast (2014) skriver om barns berättande och deltagande i samtal...."

-Ett annat sätt är att du istället börjar i något du fastnat för i litteraturen och belyser det med ett eget exempel, eller funderar kring det i relation till dig själv. Till exempel kanske du fastnar för sambandet mellan personliga erfarenheter och begreppsutveckling och ordförråd.

För att få guidning i vad som är viktigt att ta upp använder du

kursmålen. Den här versionen av texten ska omfatta ca 800 ord exklusive referenser. Times New Roman. Version 2 ska skickas till dina gruppmedlemmar inför gruppträff 2.

Gruppträff 2 (studentdrivet)

Läs igenom varandras texter och hjälp varandra att utveckla era texter. Titta på instruktionen till den slutgiltiga versionen och diskutera vad var och en fortfarande behöver bearbeta i sin text för att den ska följa instruktionen och möta de aktuella kursmålen. Titta också på formalia och språkbehandling i era texter, tex referenshantering, övergripande struktur, meningsbyggnad, hur texten hänger samman och ordval.

Version 3 (slutgiltig version)

Nu är det dags att göra en sista bearbetning av din skrivuppgift. Du behöver nu se till både helhet och detaljer. Texten ska handla om dig själv som språkande människa. Du kan se det som att du använder dig själv som studieobjekt. Dina reflektioner kring dig själv och dina erfarenheter ska vävas samman till en formell text där du tydligt visar hur du förankrar dina resonemang i kursens litteratur.

Läs igenom din text, plocka bort sådant som är överflödigt och lägg till sådant som saknas. Stäm av texten mot de aktuella kursmålen så att alla tre finns med. Du ska också se över textens struktur. Flyter det på? Har du tänkt på läsaren så att det är lätt att hänga med? Gör också en sista koll av din referensteknik och att referenslistan är komplett.

Omfattning, formalia och inlämning

Uppgiften ska i sin slutgiltiga version omfatta 1000-1500 ord (lämnas in i word-format, eller pdf). Texten ska därutöver innehålla en referenslista. Texten ska ha ett relevant innehåll, en tydlig struktur och följa instruktionerna till uppgiften. Valt referenssystem tillämpas på ett konsekvent sätt. Du måste använda dig av minst 4 olika referenser från kursens litteratur. Du får gärna använda flera kapitel i en och samma antologi men då måste du därutöver också ha 3 andra referenser.

Bedömningsgrunder

Godkänd För att studenten skall erhålla betyget godkänd på uppgiften skall följande krav vara uppfyllda

- Instruktionerna för uppgiften är följda.
- Texten relaterar till de aktuella kursmålen
- Texten håller en genomgående god språklig standard och valt referenssystem tillämpas konsekvent.

Väl Godkänd För att studenten ska erhålla betyget Väl godkänd på uppgiften måste samma krav som under Godkänd uppfyllas. Dessutom krävs att texten erbjuder

- Problematiseringar som visar på fördjupad förståelse för kurslitteraturen i relation till det framtida uppdraget som förskollärare.
- Mycket bra språkbehandling, struktur och flyt.

Underkänd Att inte uppfylla kriterierna för Godkänd innebär att uppgiften blir underkänd. Den måste då bearbetas ytterligare och lämnas in igen vid nästa examinationstillfälle.

Inlämning Den individuella texten lämnas in via LISAM fredagen den 12/10. Texten lämnas in anonymt. Ange det anonyma ID-nummer som du får på LISAM i textens sidhuvud. Omexaminationsdatum 1 för underkända texter: 16/11. Omexaminationsdatum 2: 22/3-2018. Det är inte möjligt för studenter som redan fått ett godkänt betyg att göra en omexamination.

Policy rörande fusk och plagiat

På senare år har det inom Förskolläraryrket olika delar lagts ökad vikt vid vetenskapligt skrivande. Uppsats- och rapportskrivande återkommer därför som ett centralt moment i många kurser. Tyvärr har det parallellt med denna utveckling också skett en ökning av antalet fall av uppsatsplagiat, både inom universitetet och i skolan, vilket bland annat kan hänföras till tillgängligheten av olika former av hemsidor och färdiga uppsatser på Internet.¹

Den definition av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap. 1 §):

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas . . .²

Enligt Hult och Hult (2003) är fusk och plagiat en medveten handling, men det finns däremot inga objektiva kriterier för vad som räknas som sådant. Det beror helt enkelt på i vilket sammanhang denna handling företagits, och vilka instruktioner läraren gett.³

När vi på Förskolläraryrket ska bedöma vad som är plagiat utgår vi från vad universitetets disciplinnämnd bedömt vara plagiat i några tidigare fall, och det visar sig att detta stämmer väl överens med vad lärare och studenter vid universitetet anser vara plagiat/fusk.⁴ Givet ovanstående definition av fusk och plagiat kan säkert många "snedsteg" vara gränsfall, men i följande stycke räknar vi upp de handlingar som vi anser bryter mot vetenskaplig kod såväl som universitetets regelverk.

Ett plagiat är något som studenten 1. *inte har skrivit själv*, utan som har tagits från någon annan författare, – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida, – och som 2. *saknar en ordentlig källhänvisning* som visar var det

avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Nu ska detta inte överdrivas genom att ha en not eller parentes efter varje ord eller mening, utan man kan samla ihop flera källhänvisningar i samma not/parentes efter ett kortare avsnitt. Dock ska man alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat.

Långa stycken av en uppsats utan källhänvisningar leder till misstanke om plagiat, t.ex. att uppsatsen skulle vara tagen från någon databas på Internet. Bland de uppsatser som blivit fällda för plagiat i disciplinnämnden kan man notera att där nästan helt saknas källhänvisningar, och de få som finns är ofta vilseledande, d.v.s. de leder till fel källor. Som verktyg för att komma tillrätta med plagiat använder vi oss i de flesta kurser av databasen URKUND, dit examinations- och/eller fördjupningsuppgiften

¹ Se t.ex. *Lärarnas tidning* nr. 16 2005.

² Citerat i Hult, Åsa och Håkan Hult. 2003. *Att fuska och plagiera – ett sätt att leva eller ett sätt att överleva?* CUL- rapporter nr. 6. Linköping: Linköpings universitet, s. 11. ³ Hult och Hult 2003 s. 11. ⁴ Se Hult och Hult 2003 s. 29, 33.

skickas via LISAM.⁵ Denna nättjänst kan dock inte svara på om en text är plagierad eller ej, men visar på delar av texten som bör kontrolleras för att kunna avgöra om det rör sig om plagiat.

Kunskapssyn, lärande och didaktik

Till sist kan det vara på sin plats att koppla frågan om fusk och plagiat till kunskapssyn och lärande. Plagiat är ett uttryck för att studenten fokuserar på att klara kurser och få betyg på ett felaktigt sätt. För den student som i första hand vill *lära sig* blir examinationstillfället ett

lärtillfälle.⁶ För alla studenter – och kanske speciellt blivande lärare – bör bildning gå före utbildning, och sett från den synvinkeln är själva *skrivprocessen* något av det mest lärorika man kan ägna sig åt.

Ökningen av uppsatsplagiat i skolan ställer också nya krav på dem som läser på Förskolläraryrket-programmet. Mycket talar för att dagens och framtidens lärare behöver vara kompetenta användare av informations- och kommunikationsteknik och dessutom goda vetenskapliga skribenter och stilister, bl.a. för att kunna känna igen och stävja olika former av plagiat. Men lärare behöver även omfatta och förmedla en kunskapssyn där skrivande som process och lärtillfälle betonas.

---

⁵ URKUND är en skandinavisk databas och nättjänst för att motverka plagiat som har utvecklats i samarbete med pedagogiska institutionen vid Uppsala universitet. För mer information, se www.orkund.se. ⁶ Hult och Hult 2003 s. 17.

Litteratur, 970G40

Obligatorisk litteratur

Björk-Willén, P., Gruber, S. & Puskás, T. (red.) (2013). *Nationell förskola med mångkulturellt uppdrag*. (1. uppl.) Stockholm: Liber. Kap. 3-5.

Bruce, B., Ivarsson, U., Svensson, A. & Sventelius, E. (2016). *Språklig sårbarhet i förskola och skola: barnet, språket och pedagogiken*. (Upplaga 1). Lund: Studentlitteratur. Kap. 1-4.

Eidevald, C. (2009). *Det finns inga tjejbestämmare: att förstå kön som position i förskolans vardagsrutiner och lek*. Diss. Jönköping. Sid. 145-161.

Gjems, L. (2011a). *Barn samtalar sig till kunskap*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur. Kap. 3.

Gjems, L. (2011b). Why explanations matter: a study of co-construction of explanations between teachers and children in everyday conversations in kindergarten. *European Early Childhood Education Research Journal*, 19(4), 501-513.

Hoff, E. (2006). How social contexts support and shape language development. *Developmental Review*, 26(1), 55-88.

Kultti, A. (2014). Mealtimes in Swedish preschools: pedagogical opportunities for toddlers learning a new language. *Early years*, 34(1), 18-31.

*Martín-Bylund, A. (2018) "Andraspråk och andra språk i förskolan". I Polly Björk-Willén (red.) *Svenska som andraspråk i förskolan*. Stockholm: Natur och Kultur. Kap. 7, 122-141.

*Martín-Bylund (2017) The matter of silence in early childhood bilingual education. *Educational Philosophy and Theory*.

Riddersporre B. och Bruce B. (red). (2014). *Berättande i förskolan*. Stockholm: Natur och Kultur. Kap. 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 12.

Skolverket (2013). *Flera språk i förskolan – teori och praktik*. Stockholm: Fritzes.

Svensson, A-K. (2009). *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur. Kap. 1-4.

OBS! Utöver den obligatoriska litteratur som anges här tillkommer 1-2 valbara texter i samband med kursens didaktiska moment samt ytterligare 1 skönlitterär titel. Titlar som är markerade med * i listan ovan delas ut i samband med kursintroduktionen.

Bedömningsmall: MRE1, Didaktiskt moment, muntlig redovisning i grupp, 3 hp U-G

Lärarens namn:

Gruppens namn:

Betyg ☐U ☐G

Godkänd:

- ☐ Redogör för ett tänkt arbetssätt inklusive syfte
- ☐ Analys av hur arbetssättet fungerar språkstimulerande
- ☐ Diskussionsfråga till seminariegruppen
- ☐ Beskriver och exemplifierar hur bokpraktik kan initiera olika språkliga praktiker eller språkligt samspel i förskolan
- ☐ Redogör för hur olika estetiska uttryckssätt och digital media kan stödja barns kommunikativa förmågor samt förbereda för läs- och skrivinlärning
- ☐ Redovisningen är åhöraranpassad
- ☐ Alla deltagare deltar aktivt i redovisningen ☐ Skriftligt underlag är inlämnat

Kommentarer:

Bedömningsmall: SRE4, Individuell skrivuppgift, 4 hp U-VG

Lärarens namn:

AID-nummer:

Betyg ☐U ☐G ☐VG

Godkänd:

- ☐ Instruktionerna följs
- ☐ Litteraturförankring och bearbetning av litteratur
- ☐ Tydlig struktur
- ☐ Godkänd språklig standard
- ☐ Godkänd referensteknik enl. APA inkl. referenslista som tillämpas konsekvent
- ☐ 4 referenser från kurslitteraturen används (olika kapitel i antologi räknas som en referens)
- ☐ Omfång

Texten relaterar till målen:

- ☐ beskriva och resonera kring förskollärares roll och den pedagogiska miljöns betydelse för barns språkutveckling samt för förskolans uppdrag att möta alla barn
- ☐ diskutera enspråkighet respektive flerspråkighet i relation till förskolans språkliga praktiker
- ☐ diskutera hur olika faktorer (t ex ålder, genus, etnicitet och klass) påverkar förutsättningarna för barns språkliga utveckling samt hur olika faktorer samverkar med varandra

Väl godkänd:

- ☐ Uppfyller kraven för godkänd enligt ovan
- ☐ Problematiseringar som visar på fördjupad förståelse för kurslitteraturen i relation till det framtida uppdraget som förskollärare.
- ☐ Mycket bra språkbehandling, struktur och flyt.

Kommentarer: